

Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
www.stelaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA

Iain Reid

I'm Thinking of Ending Things

Copyright © 2016 by Iain Reid

By arrangement with Transatlantic Literary Agency Inc.

Copyright © Netflix 2023. Used with permission.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2023

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

UREDNIK

Marina Sabovljević

LEKTURA I KOREKTURA

Lidija Cenić

SLOG I PRELOM

Studio Znak

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum, imprint Stela

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2023

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

RAZMIŠLJAM DA OKONČAM OVO

Ijan Rid

Prevela s engleskog
Vesna Stojković

Stela

Za Dona Rida

Razmišljam da okončam ovo.
Kad mi se ta misao jednom uvuče u svest, ne odlazi. Ostane. Zadrži se. Dominira. Ne mogu mnogo da uradim u vezi s tim. Verujte mi. Ona ne odlazi. Ona je tu, sviđalo se meni ili ne. Tu je kad jedem. Kad odem u krevet. Tu je kad spavam. Tu je kad se probudim. Uvek je tu. Uvek.

Dugo nisam razmišljala o njoj. Ideja je nova. Ali istovremeno deluje i staro. Kada je počelo? Šta ako tu misao nisam stvorila ja već mi je usađena u svest. Unapred razvijena. Da li je neizgovorena ideja neoriginalna? Možda sam zapravo sve vreme znala. Možda je oduvek ovako trebalo da se završi.

Džek je jednom rekao: „Ponekad je neka misao bliže istini, stvarnosti, nego neki postupak. Možeš da kažeš šta hoćeš, možeš da uradiš šta hoćeš, ali ne možeš da podvališ misao.”

Ne možeš da podvališ misao. A to je baš ono o čemu ja razmišljam.

To me brine. Zaista. Možda je trebalo da znam kako će se to za nas završiti. Možda je kraj bio zapisan od samog početka.

Put je uglavnom pust. Ovde je tiho. Prazno. Mnogo više nego što sam očekivala. Ima mnogo toga da se vidi, ali nema mnogo ljudi, nema mnogo zgrada ili kuća. Nebo. Drveće. Polja. Ograde. Put s pošljunčanim rubovima.

„Hoćeš li da stanemo na kafu?”

„U redu je, ne pije mi se”, kažem.

„Ovo nam je poslednja prilika, pre nego što zademo u pravo selo.”

Prvi put idem u posetu Džekovim roditeljima. Tačnije, posetiću ih kad stignemo. Džek, moj dečko. Nije mi dugo dečko. Ovo nam je prvo zajedničko putovanje, prva duža vožnja kolima, zato je čudno što osećam nostalgiju – u vezi s našom vezom, u vezi s njim, u vezi s nama. Trebalo bi da sam uzbuđena, da se radujem prvom od mnogih putovanja. Ali nisam. Nimalo.

„Preskočiću i kafu i grickalice”, ponovim. „Želim da budem gladna za večeru.”

„Mislim da večeras neće biti uobičajenog posluženja. Mama je u poslednje vreme umorna.”

„Ali misliš da joj neće smetati? Što ja dolazim?”

„Ne, biće joj drago. Drago joj je. Moji žele da te upoznaju.”

„Ovde su svuda štale. Stvarno.”

Godinama nisam videla toliko štala kao na ovom putovanju. Možda ni u celom životu. Sve izgledaju isto. Poneka krava, poneki konj. Ovce. Polja. I štale. Prostrano nebo.

„Na ovim auto-putevima nema osvetljenja.”

„Nema dovoljno saobraćaja da opravda osvetljavanje puta”, kaže. „Sigurno si primetila.”

„Noću je sigurno baš mračno.”

„Jeste.”

A Džejka poznajem duže nego što ga zaista poznajem. Koliko je prošlo, mesec dana? Šest, možda sedam nedelja? Trebalo bi tačno da znam. Da kažemo sedam nedelja. Među nama postoji prava povezanost, retka i snažna veza. Nikad ništa slično nisam doživela.

Okrenem se u sedištu ka Džejku, uhvatim levu nogu i podignem je ispod sebe poput jastuka. „Koliko si im ispričao o meni?”

„Mojim roditeljima? Dovoljno”, kaže. Brzo pogleda u mene. Sviđa mi se taj pogled. Osmehnem se. Veoma mi je privlačan.

„Šta si im rekao?”

„Da sam upoznao lepu devojku koja pije previše džina.”

„Moji roditelji ne znaju ko si ti”, kažem.

On misli da se šalim. Ali ne šalim se. Oni nemaju pojma da on postoji. Nisam im rekla za Džejka, čak ni da sam nekoga upoznala, ništa. Stalno sam razmišljala da nešto kažem. Imala sam mnogo prilika. Samo nikad nisam bila dovoljno sigurna da bilo šta kažem.

Džejk zausti da nešto kaže, ali se predomisli. Pruži ruku i pojača zvuk na radiju. Samo malčice. Jedina muzika koju smo uspeli da nađemo, pošto smo nekoliko minuta skenirali sve stanice, jeste stanica koja pušta kantri muziku. Stare pesme. Klima glavom i tiho pevuši uz pesmu.

„Nikad te ranije nisam čula da pevušiš”, kažem. „Baš dobro pevušiš.”

Ne mislim da će moji roditelji *ikada* saznati za Džejka, ne sad, čak ni naknadno. Dok se vozimo pustim seoskim auto-putem do farme njegovih roditelja, ova misao me rastuži. Osećam se sebično, samoživo. Trebalo bi da kažem Džejku o čemu razmišljam. Ali mi je veoma teško da pričam o tome. Kad jednom iznesem te sumnje, nema povratka.

Manje-više sam odlučila. Prilično sam sigurna da ću okončati ovo. Tako ću se osloboditi pritiska od upoznavanja njegovih roditelja. Zanima me da vidim kakvi su, ali sad me grize i savest. Sigurna sam da misli da je to što idem u posetu njegovim roditeljima znak obavezivanja, da se ova veza razvija.

On sedi ovde, pored mene. O čemu razmišlja? Ništa ne sluti. Neće biti lako. Ne želim da ga povredim.

„Kako znaš ovu pesmu? I zar je nismo već čuli? Dvaput?”

„To je kantri klasik, a ja sam odrastao na farmi. Podrazumeva se da je znam.”

Nije potvrdio da smo već dvaput čuli tu pesmu. Koja to radio-stanica pušta ponovo istu pesmu u istom satu? Radio više ne slušam toliko; možda je sad tako. Možda je to normalno. Ne bih znala. Ili možda meni sve te stare kantri pesme zvuče isto.

ZAŠTO SE NE SEĆAM NIČEGA u vezi s poslednjim putovanjem kolima na kojem sam bila? Ne mogu čak da kažem ni kada je to bilo. Gledam kroz prozor, ali zapravo ni u šta ne gledam. Samo ubijam vreme, kako to već radimo u kolima. Sve mnogo brže prolazi u kolima.

Šteta. Džejk mi je mnogo pričao o ovdašnjem krajoliku. Obožava ga. Rekao je da mu nedostaje svaki put kad ode. Posebno polja i nebo, rekao je. Sigurna sam da je divno, spokojno. Ali teško je reći iz kola u pokretu. Trudim se da upijem što više mogu.

Provezemo se pored napuštenog imanja na kojem je samo temelj seoske kuće. Džejk kaže da je izgorela pre desetak godina. Iza kuće je oronula štala, a u dvorištu ispred je ljuljaška. Ali ljuljaška deluje novo. Nije stara i zarđala, uništena vremenom.

„Otkud ona nova ljuljaška?”, pitam.

„Molim?”

„Na onoj spaljenoj farmi. Niko više ne živi tamo.”

„Reci mi ako ti je hladno. Da li ti je hladno?”

„Dobro mi je”, kažem.

Staklo na prozoru je hladno. Prislonim glavu uz njega. Osećam vibriranje motora kroz staklo, svaku džombu na putu. Blaga masaža mozga. Deluje hipnotišuće.

Ne kažem mu da se trudim da ne razmišljam o Pozivaocu. Ne želim uopšte da razmišljam o Pozivaocu ili o njegovoj poruci. Ne večeras. Takođe, ne želim da kažem Džejku da izbegavam da uhvatim svoj odraz u prozoru. Danas za mene nema ogledala. Baš kao i onog dana kad smo se Džejk i ja upoznali. Te misli zadržavam za sebe.

Kviz veče u pabu u kampusu. Veče kad smo se upoznali. Pab u kampusu nije mesto na kojem provodim mnogo vremena. Nisam studentkinja, ne više. Tamo se osećam staro. Nikad nisam jela u pabu. Pivo na točenje ima prašnjav ukus.

Nisam očekivala da ću ikoga upoznati te večeri. Sedela sam sa drugaricom, ali nismo bile naročito zainteresovane za kviz. Delile smo kriglu piva, čavrljale...

Mislim da je razlog što je moja drugarica želela da se nađemo u pabu u kampusu što je mislila da bih tamo mogla da upoznam nekog dečka. Nije to rekla, ali mislim da je to mislila. Džek i njegovi prijatelji su bili za stolom pored nas.

Nisam mnogo zainteresovana za pab kvizove. Nije da *nije* zabavno. Samo nije za mene. Radije bih otišla na neko mesto gde ima manje ljudi ili ostala kod kuće. Pivo kod kuće nikad nema prašnjav ukus.

Džekova ekipa za kviz zvala se *Brežnjevljeve obrve*. „Ko je Brežnjev?“, pitala sam ga. Unutra je bilo bučno i gotovo smo vikali jedni na druge, nadjačavajući muziku. Razgovarali smo nekoliko minuta.

„Bio je sovjetski inženjer, radio je u metalnoj industriji. Doba stagnacije. Imao je obrve nalik čudovišnim gusenicama.“

Eto, o tome vam pričam. Ime Džekove ekipe. Trebalo je da bude smešno, ali i dovoljno nerazumljivo da pokaže poznavanje sovjetske Komunističke partije. Ne znam zašto, ali takve stvari me izluđuju.

Imena ekipa su uvek takva. Ako ne to, onda su neprikrivene seksualne aluzije. Jedna ekipa se zvala *Moj kauč se izvlači, a izvlačim ga i ja!*

Rekla sam Džeku da ne volim mnogo kvizove, posebno na mestu poput ovog. Rekao je: „Umeju da budu baš sitničavi. Čudna mešavina takmičarskog duha zaodenutog u apatiju.“

Džek nije upadljivo privlačan, ne baš. Privlačan je najviše zbog svoje nepravilnosti. Nije bio prvi tip koga sam primetila te večeri. Ali bio je najzanimljiviji. Retko me privuče savršena lepota. Činilo se kao da nije zaista deo grupe, kao da je dovučen tamo, kao da ekipa zavisi od njegovih odgovora. Odmah me je privukao.

Džek je dugačak, pognut i nesrazmeran, sa ostrim jagodičnim kostima. Pomalo suvonjav. Svidele su mi se te koščate jagodične kosti,

kad sam ga prvi put videla. Njegove tamne, pune usne bile su protivteža njegovom neuhranjenom izgledu. Debele, mesnate i sočne, posebno donja. Kosa mu je bila kratka i raščupana, i možda duža s jedne strane ili drugačije teksture, kao da ima različite frizure sa jedne i druge strane glave. Nije bila ni prljava ni nedavno oprana.

Bio je glatko obrijan i nosio je srebrne naočare s tankim ramom, čiju bi desnu dršku rasejano namestio. Ponekad bi ga gurnuo naviše, stavivši kažiprst na hrbat. Primetila sam da ima tik: kad bi se usredsredio na nešto, omirisao bi nadlanicu jedne ruke ili je bar primakao nosu. To i dalje često radi. Na sebi je imao običnu sivu majicu, mi-slim, možda plavu, i farmerke. Majica je izgledala kao da je sto puta oprana. Mnogo je treptao. Videlo se da je stidljiv. Mogli smo cele noći tamo da sedimo jedno pored drugog, a on mi ne bi uputio ni reč. Jednom mi se osmehnuo, ali to je bilo sve. Da sam to prepustila njemu, nikada se ne bismo upoznali.

Videla sam da on ništa neće reći, pa sam prva progovorila.

„Ide vam prilično dobro.” To je bilo prvo što sam rekla Džejku.

Podigao je svoju čašu piva. „Dobro smo okrepljeni.”

I to je bilo to. Led je bio slomljen. Pričali smo još malo, a onda je, vrlo nehajno, rekao: „Ja sam enigmatičar.”

Rekla sam nešto neodređeno, kao „ha” ili „stvarno?”. Nisam znala tu reč.

Džejk je rekao da želi da se njegova ekipa zove *Sopstvo*. Nisam znala ni šta ta reč znači. I u početku sam mislila da foliram. Već sam, uprkos njegovom oprezu i ćutljivosti, videla da je neobično pametan. Ni na koji način nije bio nametljiv. Nije pokušavao da me smuva. Nije imao jeftine komentare. Samo je uživao u ćaskanju. Imala sam osećaj da ne izlazi mnogo sa devojkama.

„Mislim da ne znam tu reč”, rekla sam. „A ni onu drugu.” Zaključila sam da će, kao i većina muškaraca, verovatno želeti da mi objasni. To bi mu bilo draže nego da misli da već znam te reči i imam jednako bogat rečnik.

„Sopstvo je u suštini samo još jedna reč za samosvojnost ili individualnost. Dolazi od latinske reči *ipse*, što znači sebstvo.”

Znam da ovaj deo zvuči sitničarski, kao predavanje i odbojno, ali verujte mi, nije bilo. Nimalo. Ne od Džejka. Posedovao je nekakvu blagu, privlačnu, prirodnu popustljivost.

„Pomislio sam da bi to bilo dobro ime za našu ekipu, budući da nas je mnogo, ali nismo nalik nijednoj drugoj ekipi. A pošto igramo pod jednim imenom, to stvara jedinstveni identitet. Izvini, ne znam ima li to ikakvog smisla, a i definitivno je dosadno.”

Oboje smo se nasmejali i imala sam osećaj da smo sami tamo, u tom pabu. Popila sam malo piva. Džejk je bio duhovit. Ili je bar imao smisla za humor. I dalje nisam mislila da je bio duhovit kao ja. Većina muškaraca koje upoznam nije.

Kasnije te večeri rekao je: „Ljudi jednostavno nisu naročito duhoviti. Ne zaista. Duhovitost je retkost.” Rekao je to kao da tačno zna o čemu sam maločas razmišljala.

„Ne znam da li je to tačno”, rekla sam. Svidalo mi se da čujem tako konačnu izjavu o ‘ljudima’. Ispod njegove uzdržanosti krilo se duboko samopouzdanje.

Kad sam primetila da se on i njegovi saigrači spremaju da odu, pomislila sam da mu tražim broj telefona ili da mu dam svoj. Očajnički sam to želela, ali jednostavno nisam mogla. Nisam želela da misli da mora da me pozove. Želela sam da želi da me pozove, naravno. Zaista jesam. Ali zadovoljila sam se verovatnoćom da ćemo se negde videti. Bio je to univerzitetski gradić, ne veliki grad. Naleteću na njega. Kako se pokazalo, nisam morala da čekam priliku za to.

Sigurno mi je gurnuo poruku u tašnu kad mi je poželeo laku noć. Našla sam je kad sam stigla kući:

Kad bih imao tvoj broj, mogli bismo da pričamo i ispričao bih ti nešto smešno.

Zapisao je svoj broj u dnu poruke.

Pre nego što sam otišla u krevet, potražila sam reč *enigmatičar*. Nasmejala sam se i poverovala mu.

- *I dalje ne razumem. Kako je nešto ovakvo moglo da se dogodi?*
- *Svi smo u šoku.*
- *Nešto tako užasno se nikada ovde nije dogodilo.*
- *Ne, ništa ovakvo.*
- *Za sve godine koliko radim ovde.*
- *Rekao bih da nije.*
- *Nisam spavao prošle noći. Oka nisam sklopio.*
- *Ni ja. Nisam mogao da se opustim. Jedva da mogu da jedem.*
Trebalo je da vidite moju suprugu kad sam joj rekao. Mislio sam da će se ispuvraćati.
- *Kako je mogao to da uradi, da prođe kroz to? Takvo nešto ne uradiš iz hira. Jednostavno ne možeš.*
- *To je strašno. Strašno i uznemirujuće.*
- *Jeste li ga poznavali? Da li ste bili bliski ili...?*
- *Ne, ne. Nismo bili bliski. Mislim da niko nije bio blizak s njim.*
Bio je usamljenik po prirodi. Povučan. Uzdržan. Neki su ga poznavali bolje. Ali... znate.
- *To je sumanuto. Deluje nestvarno.*
- *Jedna od onih užasnih stvari, ali nažalost, veoma je stvarno.*

Kakvi su putevi?”
„Nisu loši”, kaže. „Malo klizavi.”
„Drago mi je što ne pada sneg.”
„Nadajmo se da neće početi.”
„Izgleda kao da je napolju hladno.”

Vredi pomenuti da, svako za sebe, ni jedno ni drugo nismo ništa posebno. Kombinovanje naših sastojaka, Džekove mršave visine i mog očiglednog niskog stasa, nema nikakvog smisla. Sama u gomili, osećam se sabijeno, *zanemarljivo*. Uprkos svojoj visini, Džek se takođe utopi u gomilu. Ali kad smo zajedno, primećujem da nas ljudi gledaju. Ne u njega ili u mene: u nas. Pojedinačno, oboje se utopimo. Kao par, upadamo u oči.

Za šest dana otkako smo se upoznali u pabu, imali smo tri pristojna obroka zajedno, dvaput išli u šetnju, našli se na kafi i gledali jedan film. Stalno smo pričali. Bili smo bliski. Džek mi je dvaput, kad me je video nagu, rekao da ga podsećam – na dobar način, naglasio je – na Umu Turman, ‘sabijenu’ Umu Turman. Nazvao me je ‘sabijena’. To je bila reč koju je upotrebio. Njegova reč.

Nikad nije rekao da sam seksi. Što je u redu. Rekao je da sam lepa i jednom ili dvaput izgovorio reč ‘predivna’, kako to momci čine. Jednom je rekao da delujem terapijski. To mi niko do tada nije rekao. Dogodilo se odmah nakon što smo se mazili.

Mislila sam da bi to moglo da se dogodi – da ćemo se maziti – ali nije bilo isplanirano. Jednostavno smo počeli da se vaćarimo na mom kauču posle večere. Skuvala sam supu. Umesto deserta, delili smo flašu džina. Dodavali smo je jedno drugom, pijući pravo iz flaše, kao školarci koji se napijaju pred igranku. Ovog puta delovalo je mnogo

nasrtljivije nego u drugim prilikama kad smo se vaćarili. Kad je flaša bila dopola ispijena, prešli smo u krevet. Skinuo mi je majicu, a ja sam otkopčala rajsferšlus na njegovim pantalonama. Pustio me je da radim šta želim.

Neprestano je ponavljao: „Ljubi me, ljubi me.” Čak i ako bih prestala samo na tri sekunde. „Ljubi me”, iznova i iznova. Inače je ćutao. Svetla su bila isključena i jedva sam ga čula kako diše.

Nisam ga najbolje videla.

„Hajde da koristimo ruke”, rekao je. „Samo ruke.”

Mislila sam da ćemo imati seks. Nisam znala šta da kažem. Prepuštala sam se. Nikad ranije to nisam uradila. Kad smo završili, klonuo je na meni. Ostali smo neko vreme tako, žmurili, disali. A onda se otkotrljao sa mene i uzdahnuo.

Ne znam koliko je vremena prošlo posle toga, ali Džejk je konačno ustao i otišao u kupatilo. Ležala sam na krevetu i gledala ga kako odlazi, slušala vodu kako teče. Čula sam kad je pustio vodu na WC-šolji. Neko vreme se zadržao tamo. Gledala sam u svoje nožne prste, mrdala njima.

Pomislila sam tada da bi trebalo da mu kažem za Pozivaoca. Ali jednostavno nisam mogla. Želela sam da zaboravim na to. Ako bih mu rekla, izgledalo bi mnogo ozbiljnije nego što sam želela da bude. To je bilo najbliže što sam došla tome da mu kažem.

Ležala sam tako sama, kad mi je kroz glavu prošlo jedno sećanje. Kad sam bila baš mala, sa šest ili sedam godina, probudila sam se jedne noći i ugledala nekog čoveka na svom prozoru. Dugo nisam razmišljala o tome. Ne pričam često – čak i ne razmišljam – o tome. To je poput nekakvog maglovitog, nepovezanog sećanja. Ali delova koje pamtim sećam se jasno. Ovo nije priča koju pričam na večernjim zabavama. Nisam sigurna šta bi ljudi mislili o njoj. Nisam sigurna da i sama znam šta da mislim o njoj. Ne znam zašto sam je se setila te noći.

KAKO ZNAMO DA NEŠTO predstavlja pretnju? Šta nas upozori da nešto nije bezazleno? Instinkt uvek nadvlada razum. Noću, kad se probudim

sama, to sećanje me i dalje prestravi. Što sam starija, to me više plaši. Svaki put kad ga se setim, deluje još gore, još zlokobnije. Možda ga svaki put kad ga se setim učinim još strašnijim nego što je bilo. Ne znam.

Te noći se probudim bez nekog razloga. Nije da sam morala da idem u toalet. U mojoj sobi je bilo vrlo tiho. Nije bilo postepenog razbuđivanja. Odmah sam bila sasvim budna. Što je za mene bilo neobično. Uvek mi treba nekoliko sekundi, čak minuta, da se razbudim. Ovog puta probudila sam se kao da me je neko šutnuo.

Ležala sam na leđima, što je takođe bilo neobično. Obično spavam na boku ili na stomaku. Pokrivači su bili navučeni oko mene, kao da me je neko upravo ušuškao. Bilo mi je vruće, preznojavala sam se. Jastuk je bio mokar. Vrata moje sobe bila su zatvorena, a noćno svetlo koje sam obično ostavljala uključeno, bilo je isključeno. U sobi je bio mrak.

Ventilator na plafonu bio je uključen na najjače. Okretao se brzo, toga se dobro sećam. Stvarno se okretao. Činilo se da će odleteti s plafona. Bio je to jedini zvuk koji sam čula – metronomski motor ventilatora i lopatice koje seku kroz vazduh.

Kuća nije bila nova i uvek sam nešto čula – cevi, škripanje, nešto – kad god bih se noću probudila. Bilo je čudno što u tom trenutku ništa drugo ne mogu da čujem. Ležala sam i slušala, budna, zbunjena.

A onda sam ga ugledala.

Moja soba je bila u zadnjem delu kuće. Bila je to jedina spavaća soba u prizemlju. Prozor je bio ispred mene. Nije bio ni širok ni visok. Čovek je samo stajao tamo. Napolju.

Nisam mogla da mu vidim lice. Bilo je iza prozorskog okvira. Videla sam njegov torzo, samo polovinu. Blago se njihao. Šake su mu se pomerale jer ih je s vremena na vreme trljao jednu o drugu, kao da pokušava da ih ugrije. Toga se jasno sećam. Bio je veoma visok, veoma mršav. Njegov pojas – sećam se da je nosio crni pojas – bio je pričvršćen tako da je višak visio poput repa napred. Nikada nisam videla nekog toliko visokog.